

raadsvoorstel

Onderwerp: Onderzoek naar effecten van niet-realiseren fusie in de IJmond

Datum IJmondcommissie collegevergadering		Ambtenaar	K.Radstake
Registratienummer		Telefoon	
Portefeuillehouder(s)	Regiegroep IJmond	E-mailadres	

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit:

1. in aanvulling op de al eerder uitgevoerde onderzoeken, een extra onafhankelijk onderzoek uit te voeren met een oriëntatie op- en een duiding van de effecten van het niet realiseren van een gemeentelijke herindeling/fusie, en hiervoor een budget van €20.000 beschikbaar te stellen, gedekt uit de algemene middelen van Beverwijk en Velsen;

Samenvatting

Op 29 oktober 2015 hebben de gemeenteraden van Beverwijk, Heemskerk en Velsen de Strategische IJmond Agenda vastgesteld (zie bijlage 1). In paragraaf 1 daarvan wordt ingegaan op de 'volgende fase in de samenwerking', en staat beschreven dat de IJmond-partners – na een evaluatie – "(...) zich zullen buigen en besluiten over de structuur die het best bij de IJmond past." Op 12 oktober 2016 hebben de IJmond-raden gesproken over de "Evaluatie IJmond samenwerking" (evaluatie uitgevoerd door AEF, zie bijlage 2). De IJmond-gemeenten hebben 2016 benut om met elkaar te verkennen welke samenwerkingsstructuur het best past bij de IJmond, met als doel om aan de hand van deze verkenning begin 2017 een richtinggevende uitspraak te kunnen doen. Tijdens een werkconferentie op 12 oktober 2016 hebben de raadsfracties in een pitch de stand van het denken verwoord. Op basis hiervan heeft de Regiegroep IJmond concept-beslispunten geformuleerd. Deze concept-beslispunten zijn tijdens een werkconferentie op 24 januari 2017 met de IJmond-raadsleden besproken.

Een naar aanleiding daarvan opgestelde eerdere versie van een concept-raadsbesluit is vervolgens besproken in de IJmondcommissie van 28 maart 2017, waarna de Regiegroep zich nogmaals over deze raadsvoordracht heeft gebogen.

De raden van Beverwijk en Velsen hebben op 11 mei 2017 al de volgende besluiten op dit dossier genomen:

1. de IJmond-samenwerking te intensiveren en te versterken, zowel op het niveau van de raden, het niveau van de colleges als het niveau van de ambtelijke organisaties;
2. de Regiegroep IJmond de opdracht te geven een tijdschema / planning op te stellen voor de vervolgstappen, waaronder gezamenlijke visievorming, communicatie en participatie, en hiervoor een budget van €25.000 beschikbaar te stellen, gedekt door de algemene middelen van Beverwijk en Velsen;
3. onder directe aansturing van de regiegroep, en in aanvulling op de al eerder uitgevoerde onderzoeken, een extra onafhankelijk onderzoek uit te voeren met een oriëntatie op - en een duiding van - de voor- en nadelen van fusies van gemeenten, waarbij ook moet worden ingegaan op financiële effecten.

4. om in de komende bestuursperiode een besluitvormingsproces over enige vorm van verdergaande IJmondiale samenwerking te faciliteren, stelt de Regiegroep IJmond nog in 2017 een dossier op ten behoeve van de nieuwe, in maart 2018 te verkiezen, gemeenteraden. In dit dossier wordt informatie en onderzoeksresultaten, zoals bijvoorbeeld het evaluatierapport van AEF, overzichtelijk gebundeld ten behoeve van de nieuwe raden.
5. ten behoeve van de intensivering en versterking van de IJmondsamenwerking in 2017 een budget van € 115.000 en in 2018 een budget van € 100.000 beschikbaar te stellen, welke budgetten gedekt worden vanuit de daartoe in de afzonderlijke gemeentelijke begrotingen aangemerkte budgetten, dan wel de algemene middelen van de drie IJmond-gemeenten volgens een verdeelsleutel naar inwoneraantal.

Afgezien van beslispunt 3 heeft de gemeenteraad van Heemskerk op 11 mei 2017 via aan aangepast raadsvoorstel ook deze besluiten genomen. Bovendien heeft Heemskerk aangegeven bereid te zijn bij te dragen aan de kosten die voor deze beslispunten worden gemaakt. Het nu voorliggende besluit over het onderzoek naar gevolgen van fusie wordt niet ingebracht in de gemeenteraad van Heemskerk.

Beoogd doel en effect van het besluit

Versterking en intensivering van de IJmondsamenwerking, gericht op het verbeteren van de maatschappelijke effecten voor inwoners en bedrijven in de IJmond.

Argumenten

Tijdens de eerdere werkconferenties is geconstateerd dat in de reeds uitgevoerde onderzoeken (met name het BMC-rapport) één variant van verdere samenwerking onderbelicht is gebleven. Daarbij gaat het om de samenwerkingsvariant 'fusie'. De regiegroep vindt het wenselijk dat de gemeenteraden van Beverwijk en Velsen zich nog een keer buigen over het enige punt waar de 3 gemeenten niet op 1 lijn zitten: een aanvullend onderzoek uit te laten voeren naar de effecten van het niet realiseren van een gemeentelijke herindeling/fusie. Dat is wenselijk omdat de bekostiging van het onderzoek verandert, en omdat er een nadere omschrijving nodig is van datgene wat onderzocht moet worden.

In Heemskerk wordt geen nieuw raadsvoorstel op dit dossier voorgelegd.

Alternatieven

N.v.t.

Kader

- Strategische IJmond Agenda (vastgesteld in de gemeenteraden van Beverwijk, Heemskerk en Velsen op 29 oktober 2015)

Inspraak, participatie etc.

Op dit besluit is inspraak of participatie niet van toepassing geweest. Participatie en inspraak zal in het vervolgtraject van de IJmondiale samenwerking veel aandacht vergen.

Financiële consequenties

Om de aansluiting te behouden met de eerder genomen raadsbesluiten in Beverwijk en Velsen op dit onderwerp, worden hier de financiële consequenties van alle beslispunten nogmaals weergegeven,

niet alleen van het nieuwe beslispunt over het onderzoek.

'basis pakket': intensiveren en versterken IJmondsamenwerking (besluiten 1 en 2)

Het uitvoeren van de beslispunten ten aanzien van het intensiveren en versterken van de IJmondsamenwerking voor alle bestuursorganen (raden, colleges, burgemeesters) en voor de organisaties, vergt aandacht en inspanningen. Daarnaast moet aanvullend onderzoek worden uitgevoerd. Er wordt daarom voorgesteld in 2017 een extra budget van €115.000 en in 2018 een extra budget van €100.000 beschikbaar te stellen, waarbij dit bedrag gedekt wordt vanuit de daartoe in de afzonderlijke gemeentelijke begrotingen aangemerkte budgetten, dan wel de algemene middelen van de drie IJmond-gemeenten, volgens een verdeelsleutel naar inwoneraantal.

De genoemde bedragen zijn opgebouwd uit een aantal componenten:

- a. Een verdere doorontwikkeling van de IJmondiale politieke samenwerking vraagt ook om een goed toegeruste ondersteuning. De precieze invulling van die ondersteuning is een onderwerp van nader overleg, in ieder geval ook tussen de verschillende werkgeverscommissies van de drie raden. Vooralsnog worden de kosten van die benodigde uitbreiding (voor zowel ambtelijke capaciteit als werkbudget) door de griffiers ingeschat op € 50.000 voor zowel 2017 als 2018. In 2017 zal daarnaast ook eenmalig budget van € 15.000 nodig zijn voor uniformering van processen en systemen, archivering, juridische ondersteuning etc.
- b. Een verdere doorontwikkeling van de IJmondiale bestuurlijke samenwerking vraagt eveneens om goed toegeruste ondersteuning op niveau van colleges en organisaties. Hiervoor is extra capaciteit nodig voor de afstemming van besluitvorming, communicatie, het uniformeren van formats en processen, de ondersteuning van regionale bestuurlijke overleggen, monitoring van de strategische IJmondagenda etc. We ramen deze kosten nu op € 50.000 voor zowel 2017 als 2018, waarin zowel kosten voor ambtelijke capaciteit als een beperkt werkbudget zijn opgenomen.

De genoemde componenten en bedragen zijn in onderstaande tabel nog eens kort en overzichtelijk weergegeven.

	2017	2018
a. Ondersteuning en uitvoering IJmondiale samenwerking – raadsniveau/griffie	€ 65.000	€ 50.000
b. Ondersteunen en uitvoering IJmondiale samenwerking – collegeniveau/organisatie	€ 50.000	€ 50.000
Totaal	€ 115.000	€ 100.000

Wat betreft 2017 is geen dekking aanwezig in bestaande budgetten. De bedragen worden omgeslagen naar de drie gemeenten via de vaker gehanteerde verdeelsleutel van het inwoneraantal per gemeente (op 1-1-2017). De drie gemeenten dienen de kosten via hun reguliere planning en control-producten in hun begrotingen te verwerken.

Ontwerpen van IJmondiaal visietraject, inclusief participatie

Het ontwerpen van een IJmondiaal visietraject, waarin ook de participatie over de verdere samenwerking tussen de drie gemeenten opgenomen kan worden. Een dergelijk breed opgezet traject moet goed voorbereid en begeleid worden en er zullen veel bijeenkomsten met stakeholders en inwoners plaatsvinden. Daarnaast is al afgesproken dat we intensief moeten communiceren over de resultaten die we boeken in de samenwerking die we al hebben. Al met al denken we aan een bedrag in 2017 van € 25.000 voor het *ontwerpen* van een participatie en visievormingstraject en het organiseren van enkele bijeenkomsten. De 3 IJmondgemeenten zorgen voor dit budget, op grond van verdeling naar rato van inwoners. Voor *uitvoering* van dat traject zal in een later stadium opnieuw budget worden gevraagd aan de raden, via een separaat raadsvoorstel.

'plus-pakket': onderzoek naar effecten niet realiseren fusie

Het onderzoek naar de gevolgen van niet fuseren van de 3 IJmondgemeenten richt zich op het verkrijgen van inzicht in datgene wat die individuele gemeenten niet krijgen/realiseren, nu een fusie in de IJmond voorlopig van de baan is. Het onderzoek brengt positieve en negatieve gevolgen van niet-fuseren in beeld, zowel op grond van bestaande literatuur beschouwingen over fusie en samenwerking tussen gemeenten in het algemeen als op grond van eventuele specifieke omstandigheden in de IJmond. Het onderzoek is niet bedoeld om informatie te verkrijgen over een fusie tussen Beverwijk en Velsen.

Voor het uitvoeren van dit onderzoek is naar schatting een bedrag van € 20.000 nodig. Beverwijk en Velsen dragen deze lasten naar rato van inwoneraantal.

Uitvoering van besluit

1. Aanvullend onderzoek

In aanvulling op de al eerder uitgevoerde onderzoeken, laten Beverwijk en Velsen een extra onafhankelijk onderzoek uitvoeren met een oriëntatie op- en een duiding van de effecten van het niet realiseren van een gemeentelijke herindeling/fusie. Aansturing van dit onderzoek vindt plaats door een bestuurlijke stuurgroep met vertegenwoordigers uit Beverwijk en Velsen;

Bijlagen – bijgevoegd als achtergrondinformatie

1. Strategische IJmond Agenda (29 oktober 2015)
2. Evaluatie IJmondiale samenwerking (12 oktober 2016)